

N a c r t

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU
EUROPSKE KONVENCIJE O ZAŠTITI ARHEOLOŠKE BAŠTINE
(REVIDIRANA) IZ 1992. GODINE, S KONACNIM PRIJEDLOGOM
ZAKONA**

Zagreb, ožujak 2004.

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU EUROPSKE KONVENCIJE O ZAŠTITI ARHEOLOŠKE BAŠTINE (REVIDIRANA) IZ 1992. GODINE

I. USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje Zakona o potvrđivanju Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirana) iz 1992. godine sadržan je u odredbi članka 139. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 41/01 i 55/01).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA O POTVRĐIVANJU ŽELI POSTICI

Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine (revidirana) sastavljena je u Valletti 16. siječnja 1992. godine, a stupila je na snagu 25. svibnja 1995. godine nakon što su tri države članice Vijeća Europe izrazile suglasnost o prihvaćanju obveza iz ove (revidirane) Konvencije. Do danas ovu Konvenciju potpisalo je četrdeset država, a ratificiralo ju je trideset država. Republika Hrvatska potpisnica je ove Konvencije, a u ime Vlade Republike Hrvatske potpisao ju je stalni predstavnik Republike Hrvatske pri Vijeću Europe u Strasbourgu dana 2. listopada 2001. godine.

Konvencija ima za cilj zaštitu arheološke baštine kao izvora europske kolektivne memorije i instrumenta za povijesno i znanstveno proučavanje.

Republika Hrvatska je, kao zemlja bogata arheološkim nalazima, zainteresirana za izgradnju učinkovitog sustava zaštite i očuvanja arheološke baštine i pojačano sprječavanje nezakonitih iskapanja i raspolaganja arheološkom baštinom, što uključuje poduzimanje zaštitnih mjera u suradnji s drugim zemljama potpisnicama ove Konvencije.

Ova Konvencija osigurava potpuniju i svestraniju zaštitu kulturne baštine u odnosu na Europsku konvenciju o zaštiti arheološke baštine, sastavljene u Londonu 6. svibnja 1969. godine, koje je Republika Hrvatska stranka na osnovi sukcesije, buduci da uređuje pitanje identifikacije kulturne baštine i mjera zaštite, cjelovitu zaštitu arheološke baštine, financiranja arheoloških istraživanja i zaštite, prikupljanja i širenja znanstvenih informacija, podizanja svijesti javnosti, sprječavanja nezakonitog prometa predmetima arheološke baštine, te uzajamnu tehničku i znanstvenu pomoć.

Stupanjem na snagu Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirane) u odnosu na Republiku Hrvatsku prestaje važiti Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine, sastavljena u Londonu 6. svibnja 1969., pod uvjetom da je Konvencija iz 1969. otkazana prethodno ili za vrijeme polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju revidirane Konvencije.

III. TEMELJNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU DONOŠENJEM ZAKONA O POTVRĐIVANJU

Zakonom o potvrđivanju predmetne Konvencije uredit će se slijedeca pitanja:

1. Potvrđivanje Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirane) u obliku u kojem je sastavljena 16. siječnja 1992. godine u Valletti u izvorniku na engleskom i francuskom jeziku;
2. Potvrđivanje teksta Konvencije iz članka 1. ovoga Zakona na engleskom jeziku kao jednom od jezika izvornika i u prijevodu na hrvatski jezik;
3. Tijelo državne uprave nadležno za provedbu Zakona o potvrđivanju;
4. Datum stupanja na snagu ovoga Zakona i objava podataka o stupanju na snagu Konvencije iz članka 1. ovoga Zakona.
5. Prestanak važenja za Republiku Hrvatsku Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine, sastavljene u Londonu 6. svibnja 1969. godine.

IV. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, s obzirom da su ona već osigurana u okviru sredstava Ministarstva kulture namijenjenih za zaštitu i očuvanje kulturne baštine.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje Zakona o potvrđivanju Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirana) po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora («Narodne novine», br. 6/02 – pročišćeni tekst i br. 41/02) i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima. S obzirom na receno pod točkom II. kao i s obzirom na postojanje interesa za što skorije stupanje na snagu revidirane Konvencije u odnosu na Republiku Hrvatsku, donošenje ovoga Zakona predlaže se po hitnom postupku.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka ne mogu vršiti izmjene i dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj Prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku objedinjavajući prvo i drugo citanje.

VI. TEKST KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

**KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU EUROPSKE
KONVENCIJE O ZAŠTITI ARHEOLOŠKE BAŠTINE (REVIDIRANE) IZ
1992. GODINE**

Članak 1.

Potvrđuje se Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine (revidirana), sastavljena u Valletti, 16. siječnja 1992. godine, u izvorniku na engleskom i francuskom jeziku, koju je Republika Hrvatska potpisala 2. listopada 2001. godine.

Članak 2.

Tekst Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirana) iz 1992. godine u izvorniku na engleskom i u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

EUROPSKA KONVENCIJA O ZAŠTITI ARHEOLOŠKE BAŠTINE (REVIDIRANA) IZ 1992. GODINE

Preambula

Države članice Vijeća Europe i druge države članke Europske kulturne konvencije, potpisnice ove Konvencije,

uzimajući u obzir da je cilj Vijeća Europe postizanje višeg stupnja suglasnosti između svojih članica, posebno u cilju očuvanja i ostvarivanja ideala i načela koja predstavljaju njihovu zajedničku baštinu;

imajući u vidu Europsku kulturnu konvenciju, potpisanu u Parizu, 19. prosinca 1954., a posebno članke 1. i 5. te Konvencije;

imajući u vidu Konvenciju o zaštiti europske arheološke baštine, potpisanu u Granadi, 3. listopada 1985.;

imajući u vidu Europsku konvenciju o prekršajima vezanoj uz kulturna dobra, potpisanu u Delphu, 23. lipnja 1985.;

imajući u vidu preporuke Parlamentarne skupštine koje se odnose na arheologiju i posebno Preporuke 848 (1978), 921 (1981) i 1072 (1988);

imajući u vidu Preporuku br. R (89) 5 koja se odnosi na zaštitu i unapređivanje arheološke baštine u kontekstu izrade urbanističkih i prostornih planova;

podsjecajući da arheološka baština ima suštinsko značenje za poznavanje povijesti covjecnstva;

potvrđujući da je europska arheološka baština, koja pruža dokaze o povijesti Staroga vijeka, ozbiljno ugrožena pogoršavanjem stanja zbog rastućeg broja velikih graditeljskih pothvata, prirodnih opasnosti, tajnih ili neznanstvenih iskopavanja ili nedovoljno razvijene svijesti javnosti;

potvrđujući da je važno uspostaviti, ukoliko ne postoje, odgovarajuće administrativne i znanstvene postupke nadzora, te da se potreba za zaštitom arheološke baštine mora odražavati u politici urbanističkog i prostornog planiranja i kulturnog razvitka;

naglašavajući da odgovornost za zaštitu arheološke baštine ne bi trebala snositi samo država koje se to izravno tice već i sve europske zemlje, u cilju smanjivanja opasnosti od pogoršavanja stanja i promicanja njezine zaštite poticanjem razmjene stručnjaka i uspoređivanjem iskustava;

uocavajući potrebu za dopunjavanjem načela utvrđenih Europskom konvencijom za zaštitu arheološke baštine, potpisanom u Londonu, 6. svibnja 1969., slijedom razvoja politika planiranja u europskim zemljama;

suglasile su se o sljedećem:

Definicija arheološke baštine

Članak 1.

1. Cilj ove (revidirane) Konvencije je zaštita arheološke baštine kao izvora europskog kolektivnog sjećanja i predmet povijesnog i znanstvenog proučavanja.
2. U tu svrhu sastavnim dijelovima arheološke baštine smatraju se svi ostaci i predmeti, te drugi tragovi covjeka iz prošlih razdoblja:
  - i čije očuvanje i proučavanje pridonose utvrđivanju povijesnog razvitka covjeka i njegovog odnosa s prirodnim okolišem;
  - ii za koje su iskopavanja ili nalazi i druge metode istraživanja covjeka i s njim povezanog okoliša glavni izvori informacija; i
  - iii koji su smješteni u bilo kojem području u nadležnosti stranaka Konvencije.
3. Arheološka baština obuhvaća građevine, objekte, skupine građevina, izgrađene lokalitete, pokretne predmete, spomenike druge vrste, kao i njihov kontekst, smještene na zemlji ili pod vodom.

Identifikacija baštine i mjere zaštite

Članak 2.

Stranke se obvezuju uspostaviti, sredstvima koja su prihvatljiva državi o kojoj je riječ, pravni sustav zaštite arheološke baštine, i to propisivanjem:

- i vođenja evidencije o arheološkoj baštini i utvrđivanja zaštićenih spomenika i područja;
- ii uspostavljanja zaštićenih arheoloških područja, čak i ukoliko nema vidljivih ostataka na zemlji ili pod vodom radi očuvanja materijalnih dokaza koje će proučavati budući naraštaji;
- iii obveze nalaznika slučajnog nalaza predmeta arheološke baštine da o tome obavijesti nadležna tijela i preda otkrivene nalaze na ispitivanje.

Clanak 3.

U cilju ocuvanja arheološke baštine i priskrblijanja znanstvenog znacenja arheološkog istraživackog rada, stranke se obvezuju:

i na primjenu postupaka za izdavanje dozvola i obavljanja nadzora nad iskopavanjima i drugim arheološkim radovima na nacin koji bi:

- a) spriječio svako protuzakonito iskopavanje ili premještanje dijelova arheološke baštine;
- b) osigurao da se arheološka iskopavanja i istraživanja provode znanstvenim metodama i osiguravaju:
  - da se uvijek kad je moguće primjenjuju nedestruktivne metode istraživanja;
  - da predmeti arheološke baštine ne ostanu nepokriveni ili ostavljeni izloženi za vrijeme ili nakon iskopavanja bez odgovarajucih mjera zaštite, ocuvanja i upravljanja.
- ii da će osigurati da iskopavanja i druge potencijalno destruktivne tehnike provode samo strucne, posebno ovlaštene osobe;
- iii da će zahtijevati, sukladno nacionalnom zakonodavstvu, posebna prethodna odobrenja za uporabu metalnih detektora i druge detekcijske opreme ili postupka arheološkog istraživanja.

Clanak 4.

Stranke se obvezuju da će primjenjivati mjere fizicke zaštite arheološke baštine, te u skladu s okolnostima, propisima predvidjeti:

- i da upravna tijela nadležna za podrucja predvidena za zašticene arheološke cjeline imaju pravo stjecati ili drugim odgovarajucim sredstvima štititi ta podrucja;
- ii zaštitu i ocuvanje arheološke baštine, prije svega na samom lokalitetu;
- iii odgovarajuci prostor za cuvanje arheoloških predmeta koji su premješteni s izvorne lokacije.

Cjelovita zaštita arheološke baštine

Clanak 5.

Stranke se obvezuju:

i poduzeti mjere za usuglašavanje i povezivanje pojedinih zahtjeva arheologije i razvojnih planova osiguravajući da arheolozi sudjeluju:

- a) u politikama planiranja izradenima na način koji osigurava uravnotežene strategije zaštite, ocuvanja i unapređivanja lokaliteta od arheološkog interesa;
- b) u različitim fazama izrade razvojnih planova;

ii osigurati da se arheolozi, gradski i regionalni planeri sustavno međusobno savjetuju kako bi omogućili:

- a) izmjene onih razvojnih planova koji bi mogli imati štetne učinke na arheološku baštinu;
- b) dovoljno vremena i sredstava za izradu primjerene znanstvene studije o lokalitetu te objavljivanje nalaza studije;

iii osigurati da se u procjenama utjecaja okoliša i odlukama koje iz njih proistječu u potpunosti uzmu u obzir arheološke lokalitete i njihov okoliš;

iv predvidjeti propisima, u slučaju pronalaska predmeta arheološke baštine tijekom gradnje, njihovu zaštitu na samom lokalitetu kada je to moguće;

v osigurati da otvaranje arheoloških lokaliteta za javnost, a posebno bilo kakvi pripremni građevinski radovi potrebni za prihvatanje velikog broja posjetitelja, ne prouzroče štetne posljedice na arheološka i znanstvena svojstva takvih lokaliteta i njihovog okoliša.

Financiranje arheoloških istraživanja i zaštite

Clanak 6.

Stranke se obvezuju:

i da će osigurati javnu financijsku potporu državnih, regionalnih i lokalnih tijela vlasti za arheološka istraživanja sukladno njihovim nadležnostima;

ii da ce povećati materijalna sredstva za zaštitno arheološko iskopavanje i istraživanje, i to:

a) poduzimanjem odgovarajućih mjera kako bi se pri realizaciji velikih javnih ili privatnih razvojnih planova predvidjela sredstva iz javnog ili privatnog sektora za pokrivanje ukupnih troškova svih potrebnih pratećih arheoloških radova;

b) predviđanjem sredstava u proračunu za ovakve radove na isti način kao i za studije utjecaja uvjetovane mjerama predostrožnosti kod planiranja zaštite okoliša i regionalnog planiranja, i to za preliminarna arheološka iskopavanja i istraživanja i sažeti znanstveni prikaz stanja, te cjelovito objavljivanje i evidentiranje nalaza.

Prikupljanje i širenje znanstvenih informacija

Članak 7.

U cilju lakšeg proučavanja i širenja znanja o arheološkim nalazima stranke se obvezuju:

i izraditi ili ažurirati preglede, popise i karte arheoloških lokaliteta na područjima pod svojom nadležnosti;

ii poduzeti sve praktične mjere osiguranja, nakon provedenih arheoloških radova, izradu nacrtu sažetka znanstvenog prikaza stanja kojeg je moguće objaviti prije potrebnoga sveobuhvatnog objavljivanja detaljnih specijaliziranih studija.

Članak 8.

Stranke se obvezuju:

i da ce olakšati nacionalnu i međunarodnu razmjenu predmeta arheološke baštine u stručne i znanstvene svrhe, poduzimajući istovremeno odgovarajuće korake kako bi osigurale da takav promet ni na koji način ne nanese štetu kulturnoj i znanstvenoj vrijednosti tih predmeta;

ii da ce promicati povezivanje informacija o tekucim arheološkim iskopavanjima i istraživanjima, te pridonositi organizaciji međunarodnih istraživačkih programa.

Podizanje svijesti javnosti

Clanak 9.

Stranke se obvezuju:

- i da ce provoditi obrazovne akcije u cilju podizanja i razvijanja svijesti javnosti o vrijednostima arheološke baštine za razumijevanje prošlosti, te o prijetnjama toj baštini;
- ii da ce promicati mogucnosti pristupa javnosti važnim dijelovima arheološke baštine, posebno lokalitetima, te poticati javno izlaganje odgovarajucih zbirki arheoloških predmeta.

Sprjecavanje nezakonitog prometa predmeta arheološke baštine

Clanak 10.

Stranke se obvezuju:

- i osigurati da nadležna tijela javne vlasti i znanstvene ustanove prikupljaju podatke o svim utvrđenim nezakonitim iskopavanjima;
- ii obavijestiti nadležna tijela države podrijetla, koja je stranka ove Konvencije, o svim ponudama predmeta za koja se sumnja da potjecu iz nezakonitih iskopavanja ili protuzakonito odnesenih sa službenih iskopavanja, te osigurati potrebne podatke o tome;
- iii poduzeti potrebne korake kako bi osigurale da muzeji i slicne ustanove ciju politiku akvizicije nadzire država ne pribavljaju predmete arheološke baštine za koje se sumnja da potjecu s nenadziranih nalaza ili protuzakonitih iskopavanja ili protuzakonito odnesenih sa službenih iskopavanja;
- iv da ce muzejima i slicnim ustanovama smještenim na teritoriju stranke cija politika akvizicije nije pod državnim nadzorom:
  - a) proslijediti tekst ove (revidirane) Konvencije;
  - b) poduzeti sve kako bi osigurale da spomenuti muzeji i ustanove poštuju nacela postavljena u stavku 3. ovoga clanka;
- v da ce ograniciti, u najvecoj mogucoj mjeri, putem obrazovanja, informiranja, budnosti i suradnje, premještanjem predmeta arheološke baštine koji potjecu iz nenadziranih nalaza ili protuzakonitih iskopavanja ili protuzakonito odnesenih sa službenih iskopavanja.

Clanak 11.

Ova (revidirana) Konvencija ne utjece na postojece ili buduće bilateralne ili multilateralne ugovore između stranka Konvencije vezane uz nezakoniti promet predmeta arheološke baštine ili njihov povrat zakonitom vlasniku.

Uzajamna tehnicka i znanstvena pomoc

Clanak 12.

Stranke se obvezuju:

- i da će pružati jedna drugoj tehnicku i znanstvenu pomoc, spajanjem iskustava i razmjenom strucnjaka, u pitanjima vezanim uz arheološku baštinu;
- ii da će poticati, u skladu s odgovarajucim nacionalnim zakonodavstvom ili obvezujucim medunarodnim ugovorima, razmjenu strucnjaka za zaštitu arheološke baštine, ukljucujuci i one odgovorne za daljnje usavršavanje.

Nadzor nad primjenom (revidirane) Konvencije

Clanak 13.

U smislu ove (revidirane) Konvencije, povjerenstvo strucnjaka, koje je sukladno clanku 17. Statuta Vijeca Europe osnovao Odbor ministara Vijeca Europe, nadgledat će primjenu (revidirane) Konvencije, a osobito:

- i povremeno izvještavati Odbor ministara Vijeca Europe o stanju politike zaštite arheološke baštine u državama potpisnicama ove (revidirane) Konvencije i primjeni nacela koja su obuhvacena ovom (revidiranom) Konvencijom;
- ii predlagati mjere Odboru ministara Vijeca Europe za provedbu odredbi ove (revidirane) Konvencije, ukljucujuci multilateralne aktivnosti, reviziju ili izmjene i dopune (revidirane) Konvencije, te informiranje javnosti o ciljevima ove (revidirane) Konvencije;
- iii davati preporuke Odboru ministara Vijeca Europe u vezi s pozivima državama koje nisu članice Vijeca Europe da pristupe ovoj (revidiranoj) Konvenciji.

Završne odredbe

Članak 14.

1. Ova (revidirana) Konvencija otvorena je za potpisivanje članicama Vijeća Europe i drugim državama strankama Europske kulturne konvencije.

Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja pohranjuju se kod Glavnog tajnika Vijeća Europe.

2. Ni jedna država stranka Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine, potpisane u Londonu, 6. svibnja 1969., ne može položiti instrumente ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, ako nije istovremeno ili naknadno otkazala navedenu Konvenciju.

3. Ova (revidirana) Konvencija stupa na snagu šest mjeseci od dana kada su četiri države, uključujući najmanje tri države članice Vijeća Europe, izrazile suglasnost o prihvatanju obveza iz ove (revidirana) Konvencija sukladno odredbama prethodnih stavaka.

4. U slučaju da u primjeni prethodnih dvaju stavaka otkazivanje Konvencije od 6. svibnja 1969. ne stupa na snagu istovremeno sa stupanjem na snagu ove (revidirane) Konvencije, ugovorna strana se može, prilikom polaganja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, ocitovati da će nastaviti primjenjivati Konvenciju od 6. svibnja 1969. do stupanja na snagu ove (revidirane) Konvencije.

5. U odnosu na svaku državu potpisnicu koja naknadno izrazi svoju suglasnost o prihvatanju obveza, (revidirana) Konvencija stupa na snagu šest mjeseci od dana polaganja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.

Članak 15.

1. Nakon stupanja na snagu ove (revidirane) Konvencije, Odbor ministara Vijeća Europe može pozvati bilo koju državu nečlanicu Vijeća i Europsku ekonomsku zajednicu da pristupi (revidiranoj) Konvenciji temeljem odluke koju donosi većina sukladno članku 20. točki d Statuta Vijeća Europe, te jednoglasnim glasovanjem predstavnika ugovornih strana ovlaštenih da budu u Vijeću.

2. U odnosu na sve države koje pristupaju, ili koje bi trebale pristupiti, Europskoj ekonomskoj zajednici, (revidirana) Konvencija stupa na snagu šest mjeseci od dana polaganja instrumenta pristupanja kod Glavnog tajnika Vijeća Europe.

Clanak 16.

1. Sve države mogu, prilikom potpisivanja ili polaganja instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, odrediti teritorij ili teritorije na koje se (revidirana) Konvencija primjenjuje.

2. Sve države mogu naknadno, ocitovanjem upućenim Glavnom tajniku Vijeca Europe, proširiti primjenu (revidirane) Konvencije na teritorij naveden u tom ocitovanju. U odnosu na taj teritorij (revidirana) Konvencija stupa na snagu šest mjeseci od dana kad je Glavni tajnik primio ocitovanje.

3. Svako ocitovanje dano u skladu s prethodna dva stavka, u odnosu na teritorij naveden u tom ocitovanju, može biti opozvano obaviješću upućenom Glavnom tajniku. Opoziv stupa na snagu šest mjeseci od dana kad je Glavni tajnik primio to ocitovanje.

Clanak 17.

1. Sve stranke mogu u bilo koje vrijeme otkazati (revidiranu) Konvenciju upućivanjem obavijesti Glavnom tajniku Vijeca Europe.

2. Takvo otkazivanje stupa na snagu šest mjeseci od dana kad je Glavni tajnik primio obavijest.

Clanak 18.

Glavni tajnik Vijeca Europe obavještava države članice Vijeca Europe, ostale države stranke Europske kulturne konvencije i sve države ili Europsku ekonomsku zajednicu, koje su pristupile ili su pozvane da pristupite ovoj (revidiranoj) Konvenciji o sljedećem:

- i svakom potpisu;
- ii polaganju svakog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja;
- iii svakom datumu stupanja na snagu ove (revidirane) Konvencije u skladu sa člancima 14., 15. i 16.;
- iv svakom drugom aktu, obavijesti ili dopisu u vezi s ovom (revidiranom) Konvencijom.

Posvjedočujući gore izneseno, propisno ovlašteni potpisnici potpisali su ovu revidiranu Konvenciju.

Sastavljeno u Valletti, 16. siječnja 1992., na engleskom i francuskom, s tim da su oba teksta istovrijedna, u po jednom primjerku koji će biti pohranjen u arhivu Vijeca Europe. Glavni tajnik Vijeca Europe prenijet će ovjerene preslike svim državama članicama Vijeca Europe, drugim državama potpisnicama Europske kulturne konvencije i svim državama nečlanicama ili Europskoj ekonomskoj zajednici pozvanim da pristupe ovoj (revidiranoj) Konvenciji.

EUROPEAN CONVENTION ON THE PROTECTION OF THE ARCHAEOLOGICAL HERITAGE (REVISED), 1992

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other States party to the European Cultural Convention signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose, in particular, of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Having regard to the European Cultural Convention signed in Paris on 19 December 1954, in particular Articles 1 and 5 thereof;

Having regard to the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe signed in Granada on 3 October 1985;

Having regard to the European Convention on Offences relating to Cultural Property signed in Delphi on 23 June 1985;

Having regard to the recommendations of the Parliamentary Assembly relating to archaeology and in particular Recommendations 848 (1978), 921 (1981) and 1072 (1988);

Having regard to Recommendation No. R (89) 5 concerning the protection and enhancement of the archaeological heritage in the context of town and country planning operations;

Recalling that the archaeological heritage is essential to a knowledge of the history of mankind;

Acknowledging that the European archaeological heritage, which provides evidence of ancient history, is seriously threatened with deterioration because of the increasing number of major planning schemes, natural risks, clandestine or unscientific excavations and insufficient public awareness;

Affirming that it is important to institute, where they do not yet exist, appropriate administrative and scientific supervision procedures, and that the need to protect the archaeological heritage should be reflected in town and country planning and cultural development policies;

Stressing that responsibility for the protection of the archaeological heritage should rest not only with the State directly concerned but with all European countries, the aim being to reduce the risk of deterioration and promote conservation by encouraging exchanges of experts and the comparison of experiences;

Noting the necessity to complete the principles set forth in the European Convention for the Protection of the Archaeological Heritage signed in London on 6 May 1969, as a result of evolution of planning policies in European countries,

Have agreed as follows:

Definition of the archaeological heritage

Article 1

- 1 The aim of this (revised) Convention is to protect the archaeological heritage as a source of the European collective memory and as an instrument for historical and scientific study.
- 2 To this end shall be considered to be elements of the archaeological heritage all remains and objects and any other traces of mankind from past epochs:
  - i the preservation and study of which help to retrace the history of mankind and its relation with the natural environment;
  - ii for which excavations or discoveries and other methods of research into mankind and the related environment are the main sources of information; and
  - iii which are located in any area within the jurisdiction of the Parties.
- 3 The archaeological heritage shall include structures, constructions, groups of buildings, developed sites, moveable objects, monuments of other kinds as well as their context, whether situated on land or under water.

Identification of the heritage and measures for protection

Article 2

Each Party undertakes to institute, by means appropriate to the State in question, a legal system for the protection of the archaeological heritage, making provision for:

- i the maintenance of an inventory of its archaeological heritage and the designation of protected monuments and areas;
- ii the creation of archaeological reserves, even where there are no visible remains on the ground or under water, for the preservation of material evidence to be studied by later generations;

- iii the mandatory reporting to the competent authorities by a finder of the chance discovery of elements of the archaeological heritage and making them available for examination.

Article 3

To preserve the archaeological heritage and guarantee the scientific significance of archaeological research work, each Party undertakes:

- i to apply procedures for the authorisation and supervision of excavation and other archaeological activities in such a way as:
  - a to prevent any illicit excavation or removal of elements of the archaeological heritage;
  - b to ensure that archaeological excavations and prospecting are undertaken in a scientific manner and provided that:
    - non-destructive methods of investigation are applied wherever possible;
    - the elements of the archaeological heritage are not uncovered or left exposed during or after excavation without provision being made for their proper preservation, conservation and management;
- ii to ensure that excavations and other potentially destructive techniques are carried out only by qualified, specially authorised persons;
- iii to subject to specific prior authorisation, whenever foreseen by the domestic law of the State, the use of metal detectors and any other detection equipment or process for archaeological investigation.

Article 4

Each Party undertakes to implement measures for the physical protection of the archaeological heritage, making provision, as circumstances demand:

- i for the acquisition or protection by other appropriate means by the authorities of areas intended to constitute archaeological reserves;
- ii for the conservation and maintenance of the archaeological heritage, preferably in situ;
- iii for appropriate storage places for archaeological remains which have been removed from their original location.

Integrated conservation of the archaeological heritage

Article 5

Each Party undertakes:

- i to seek to reconcile and combine the respective requirements of archaeology and development plans by ensuring that archaeologists participate:
  - a in planning policies designed to ensure well-balanced strategies for the protection, conservation and enhancement of sites of archaeological interest;
  - b in the various stages of development schemes;
- ii to ensure that archaeologists, town and regional planners systematically consult one another in order to permit:
  - a the modification of development plans likely to have adverse effects on the archaeological heritage;
  - b the allocation of sufficient time and resources for an appropriate scientific study to be made of the site and for its findings to be published;
- iii to ensure that environmental impact assessments and the resulting decisions involve full consideration of archaeological sites and their settings;
- iv to make provision, when elements of the archaeological heritage have been found during development work, for their conservation in situ when feasible;
- v to ensure that the opening of archaeological sites to the public, especially any structural arrangements necessary for the reception of large numbers of visitors, does not adversely affect the archaeological and scientific character of such sites and their surroundings.

Financing of archaeological research and conservation

Article 6

Each Party undertakes:

- i to arrange for public financial support for archaeological research from national, regional and local authorities in accordance with their respective competence;

- ii to increase the material resources for rescue archaeology:
  - a by taking suitable measures to ensure that provision is made in major public or private development schemes for covering, from public sector or private sector resources, as appropriate, the total costs of any necessary related archaeological operations;
  - b by making provision in the budget relating to these schemes in the same way as for the impact studies necessitated by environmental and regional planning precautions, for preliminary archaeological study and prospection, for a scientific summary record as well as for the full publication and recording of the findings.

Collection and dissemination of scientific information

Article 7

For the purpose of facilitating the study of, and dissemination of knowledge about, archaeological discoveries, each Party undertakes:

- i to make or bring up to date surveys, inventories and maps of archaeological sites in the areas within its jurisdiction;
- ii to take all practical measures to ensure the drafting, following archaeological operations, of a publishable scientific summary record before the necessary comprehensive publication of specialised studies.

Article 8

Each Party undertakes:

- i to facilitate the national and international exchange of elements of the archaeological heritage for professional scientific purposes while taking appropriate steps to ensure that such circulation in no way prejudices the cultural and scientific value of those elements;
- ii to promote the pooling of information on archaeological research and excavations in progress and to contribute to the organisation of international research programmes.

Promotion of public awareness

Article 9

Each Party undertakes:

- i to conduct educational actions with a view to rousing and developing an awareness in public opinion of the value of the archaeological heritage for understanding the past and of the threats to this heritage;
- ii to promote public access to important elements of its archaeological heritage, especially sites, and encourage the display to the public of suitable selections of archaeological objects.

Prevention of the illicit circulation of elements of the archaeological heritage

Article 10

Each Party undertakes:

- i to arrange for the relevant public authorities and for scientific institutions to pool information on any illicit excavations identified;
- ii to inform the competent authorities in the State of origin which is a Party to this Convention of any offer suspected of coming either from illicit excavations or unlawfully from official excavations, and to provide the necessary details thereof;
- iii to take such steps as are necessary to ensure that museums and similar institutions whose acquisition policy is under State control do not acquire elements of the archaeological heritage suspected of coming from uncontrolled finds or illicit excavations or unlawfully from official excavations;
- iv as regards museums and similar institutions located in the territory of a Party but the acquisition policy of which is not under State control:
  - a to convey to them the text of this (revised) Convention;
  - b to spare no effort to ensure respect by the said museums and institutions for the principles set out in paragraph 3 above;
- v to restrict, as far as possible, by education, information, vigilance and co-operation, the transfer of elements of the archaeological heritage obtained from uncontrolled finds or illicit excavations or unlawfully from official excavations.

Article 11

Nothing in this (revised) Convention shall affect existing or future bilateral or multilateral treaties between Parties, concerning the illicit circulation of elements of the archaeological heritage or their restitution to the rightful owner.

Mutual technical and scientific assistance**Article 12**

The Parties undertake:

- i to afford mutual technical and scientific assistance through the pooling of experience and exchanges of experts in matters concerning the archaeological heritage;
- ii to encourage, under the relevant national legislation or international agreements binding them, exchanges of specialists in the preservation of the archaeological heritage, including those responsible for further training.

Control of the application of the (revised) Convention**Article 13**

For the purposes of this (revised) Convention, a committee of experts, set up by the Committee of Ministers of the Council of Europe pursuant to Article 17 of the Statute of the Council of Europe, shall monitor the application of the (revised) Convention and in particular:

- i report periodically to the Committee of Ministers of the Council of Europe on the situation of archaeological heritage protection policies in the States Parties to the (revised) Convention and on the implementation of the principles embodied in the (revised) Convention;
- ii propose measures to the Committee of Ministers of the Council of Europe for the implementation of the (revised) Convention's provisions, including multilateral activities, revision or amendment of the (revised) Convention and informing public opinion about the purpose of the (revised) Convention;
- iii make recommendations to the Committee of Ministers of the Council of Europe regarding invitations to States which are not members of the Council of Europe to accede to this (revised) Convention.

Final clauses

Article 14

- 1 This (revised) Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe and the other States party to the European Cultural Convention.

It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

- 2 No State party to the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage, signed in London on 6 May 1969, may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval unless it has already denounced the said Convention or denounces it simultaneously.
- 3 This (revised) Convention shall enter into force six months after the date on which four States, including at least three member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the (revised) Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraphs.
- 4 Whenever, in application of the preceding two paragraphs, the denunciation of the Convention of 6 May 1969 would not become effective simultaneously with the entry into force of this (revised) Convention, a Contracting State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, declare that it will continue to apply the Convention of 6 May 1969 until the entry into force of this (revised) Convention.
- 5 In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the (revised) Convention shall enter into force six months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 15

- 1 After the entry into force of this (revised) Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any other State not a member of the Council and the European Economic Community, to accede to this (revised) Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee.

- 2 In respect of any acceding State or, should it accede, the European Economic Community, the (revised) Convention shall enter into force six months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 16

- 1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this (revised) Convention shall apply.
- 2 Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this (revised) Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the (revised) Convention shall enter into force six months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 17

- 1 Any Party may at any time denounce this (revised) Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective six months following the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 18

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the other States party to the European Cultural Convention and any State or the European Economic Community which has acceded or has been invited to accede to this (revised) Convention of:

- i any signature;
- ii the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- iii any date of entry into force of this (revised) Convention in accordance with Articles 14, 15 and 16.
- iv any other act, notification or communication relating to this (revised) Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this revised Convention.

Done at Valletta, this 16th day of January 1992, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the other States party to the European Cultural Convention, and to any non-member State or the European Economic Community invited to accede to this (revised) Convention.

Clanak 3.

Za provedbu ovoga Zakona nadležno je Ministarstvo kulture.

Clanak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Konvencija iz clanka 1. ovoga Zakona nije na snazi za Republiku Hrvatsku, te ce se podaci o njezinom stupanju na snagu, u odnosu na Republiku Hrvatsku, objaviti u skladu s odredbom clanka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju medunarodnih ugovora.

Clanak 5.

Stupanjem na snagu Konvencije iz clanka 1. ovoga Zakona prestaje važiti za Republiku Hrvatsku Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine, sastavljena u Londonu 6. svibnja 1969. godine.

Clanak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE

Clankom 1. Konacnog prijedloga zakona utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Europsku konvenciju o zaštiti arheološke baštine (revidiranu), sukladno clanku 139. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», br. 41/01) i clanku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora («Narodne novine», br. 28/96), te se iskazuje konacni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana Konvencijom.

Odredba clanka 2. Konacnog prijedloga zakona sadrži tekst Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirane) u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

Clankom 3. Konacnog prijedloga zakona određuje se tijelo državne uprave nadležno za provedbu Zakona o potvrđivanju navedene Konvencije.

Clankom 4. Konacnog prijedloga zakona predviđeno je da na dan stupanja na snagu Zakona, Konvencija iz clanka 1. ovog Zakona nije na snazi za Republiku Hrvatsku, te da će se podatak o njezinom stupanju na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku objaviti naknadno, u skladu sa clankom 30. stavkom 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora. Prema clanku 14. stavku 5. Konvencije, ona stupa na snagu u Republici Hrvatskoj u roku od šest mjeseci nakon datuma polaganja isprave o ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju.

Clankom 5. uređeno je sukladno clanku 14. stavku 2. Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirane) iz 1992. godine pitanje prestanka važenja i otkazivanja Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine, sastavljene u Londonu 6. svibnja 1969. godine, koje je Republika Hrvatska stranka na temelju sukcesije, s važenjem od 28. travnja 1993. godine.

Clankom 14. stavkom 2. Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirane) iz 1992. godine propisano je da ni jedna država stranka Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine, sastavljene u Londonu 6. svibnja 1969. godine, ne može položiti ispravu o ratifikaciji nove revidirane Konvencije ako nije otkazala navedenu Konvenciju iz 1969. godine ili ju je istovremeno otkazala. Prema clanku 13. Konvencije iz 1969. godine, ona se otkazuje notifikacijom upućenom glavnom tajniku Vijeca Europe, a otkazivanje stupa na snagu u roku od šest mjeseci od zaprimanja notifikacije.

Potrebno je stoga istovremeno s polaganjem isprave o ratifikaciji revidirane Konvencije, predati notifikaciju o otkazivanju ranije Konvencije iz 1969. godine, što je moguće jer oba akta imaju učinak nakon isteka šest mjeseci, pa stupanjem na snagu revidirane Konvencije prestaje važiti ranija Konvencija iz 1969. godine.

Clankom 6. uređeno je stupanje na snagu Zakona o potvrđivanju navedene Konvencije.